

Amcan Llesiant 13

Amgylchedd Iach a Diogel - Gwella seilwaith a chysylltedd priffyrdd a thrafnidiaeth

Rydym wedi gwella seilwaith ffyrdd, trafniadaeth wledig a theithio llesol

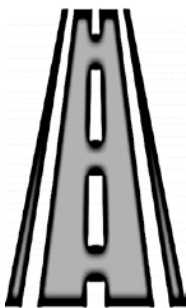
Mae ein gwasanaethau cysylltiedig â Thrafnidiaeth a Phriffyrdd yn hwyluso symud nwyddau a phobl yn ddiogel. Galluogi mynediad i farchnadoedd a nwyddau crai yn ogystal â darparu cyfleoedd i bobl gael mynediad at gyflogaeth, addysg, iechyd, hamdden a gweithgareddau cymdeithasol. Rydym wedi parhau i ddatblygu Teithio Llesol drwy fuddsoddi mewn llwybrau a rennir a llwybrau beicio, gwella'r seilwaith ffyrdd i hybu gweithgarwch economaidd, a chynnal gwasanaeth bysiau gwledig drwy ein gwasanaeth Bwcabus a cheir cefn gwlad.

Pam mae'n bwysig

- Mae gan *drafnidiaeth a phriffyrdd* rôl allweddol o ran cynnal ein cymunedau. Mae economi fodern, lwyddiannus yn dibynnu ar symud pobl a nwyddau'n ddiogel ac yn effeithlon; darparu cyfleoedd i bobl gael mynediad at gyflogaeth, addysg, iechyd, hamdden a gwasanaethau adwerthu.
- *Bod yn unedig a chysylltiedig* yw un o bedwar amcan Llywodraeth Cymru yn ei gynllun 'Symud Cymru Ymlaen'. Gall darparu mynediad integredig a fforddiadwy i fusnesau, i drigolion y sir, ac i ymwelwyr ysgogi datblygiad economaidd, lleihad mewn amddifadedd ac allgau cymdeithasol, a chynnydd mewn llesiant.
- Bydd *cynnal mynediad at wasanaethau* drwy gynlluniau Teithio Llesol yn sicrhau gwelliannau mewn iechyd a llesiant i bob rhan o'r gymuned gan gynnwys cerdded, beicio, teithio i deithwyr a thrafnidiaeth y ffyrdd.
- Bydd De-orllewin Cymru yn Ddinas-ranbarth hyderus, uchelgeisiol a chysylltiedig erbyn 2030.

Mesurau Llwyddiant

Ffyrdd sydd mewn cyflwr gwael:

5.4% o'n rhai Dosbarth A (Gostyngiad gan taw 5.2% oedd yn 18/19)	
4.7% o'n rhai Dosbarth B (Gostyngiad gan taw 4.2% oedd yn 18/19)	
12.5% o'n rhai Dosbarth C (Mae hyn wedi aros yn gyson a'r ffigur ar gyfer 18/19 oedd 12.5%).	

Mae nifer yr anafusion ar ein ffyrdd wedi cynyddu a chafodd **113** o bobl eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol ar ein ffyrdd (97 yn 2018)

(2^{il} uchaf yng Nghymru)
Ffynhonnell: Stats Cymru

Egluro'r Canlyniadau

- **Mae amodau ffyrdd yn Sir Gaerfyrddin wedi dirywio yn ystod 2019/20.** Gan Sir Gaerfyrddin y mae'r rhwydwaith priffyrdd ail fwyaf yng Nghymru. Mae % cyfunol y ffyrdd dosbarth A, B ac C yn Sir Gaerfyrddin sydd mewn cyflwr gwael (parth coch) wedi cynyddu, gyda'r ffyrdd dosbarth A yn cynyddu o 5.2% i 5.4%, y ffyrdd dosbarth B yn cynyddu o 4.2% i 4.7%, ond mae cyflwr y ffyrdd dosbarth C wedi aros yr un peth sef 12.5% mewn cyflwr gwael. Mae'r cynnydd cyffredinol yn y ffyrdd sydd mewn cyflwr gwael (parth coch) yn ystod y flwyddyn ddiwethaf yn cyfateb i tua 175km o ffordd, ac mae hwn yn rhwydwaith go helaeth. Oherwydd cyfyngiadau cyllidebol, nid yw'r buddsoddiad yn cyd-fynd â chyfradd y dirywiad. Byddwn yn cyflwyno achos ariannu ychwanegol er mwyn mynd i'r afael â'r rhannau 'coch' a hefyd yn gofyn am fwy o fuddsoddiad mewn gwaith cynnal a chadw ataliol.
- **Cafodd cyfanswm o 113 o bobl eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol** ar ffyrdd Sir Gaerfyrddin yn 2019, a dyma'r ffigur 2^{il} uchaf yng Nghymru ar ôl Powys, ac mae wedi codi o 97 yn 2018. Mae'r rhain yn cynnwys 25 o feicwyr modur a 27 o bobl 16-24 oed. Er na allwn reoli nifer y digwyddiadau traffig ffordd ar rwydwaith ffyrdd y sir, rydym yn gweithio gydag asiantaethau partner i annog pobl i ddefnyddio'r ffordd yn fwy diogel, ymgysylltu â grwpiau defnyddwyr ffordd risg uchel (beicwyr modur, yr henoed, gyrwyr ifanc), buddsoddi mewn prosiectau peirianeg diogelwch ffyrdd a dargedir, helpu'r Heddlu ag ymgyrchoedd gorfodi rheolau cyflymder a mynd i'r afael â phryderon ynghylch goryrru.

Cynnydd a wnaed

- ⦿ Mae buddsoddiad sylweddol wedi bod o ran *Llwybrau Diogel yn y Gymuned a Llwybrau Diogel i Ysgolion* i annog mwy o deithio cynaliadwy.
- ⦿ Rydym wedi bod yn datblygu prif gynlluniau ar gyfer *Teithio Llesol* a fydd yn cefnogi mynediad i gyflogaeth, addysg, iechyd a hamdden. Mae £1.4m wedi dod i law gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu cynlluniau teithio llesol yn Llanelli, Caerfyrddin, Rhydaman a Cross Hands, ac mae nifer o gynlluniau bron wedi'u cwblhau.
- ⦿ Mae cyllid wedi'i ddyrannu i ranbarth De-orllewin Cymru er mwyn datblygu ymhellach system drafndiaeth integredig dull METRO. Er bod cyllid yn cael ei weinyddu drwy Ddinas a Sir Abertawe, mae Sir Gaerfyrddin wedi bod yn gweithio'n galed i sicrhau bod buddiannau'r Sir a'r Rhanbarth yn cael eu hystyried yn llawn o ran datblygu system drafndiaeth Metro. Mae gwaith yn cael ei wneud ar y gwasanaethau rheilffordd ar hyn o bryd. Cyflwynwyd blaenoriaethau ar gyfer Sir Gaerfyrddin sy'n cynnwys gofyniad am wasanaeth rheilffordd cyflymach i Orllewin Cymru gan ddefnyddio Llinell Ardal Abertawe. Roedd ein cais i Lywodraeth Leol am £450k ar gyfer y Gronfa Rhwydwaith Trafnidiaeth Leol yn llwyddiannus. Bydd hyn yn cael ei ddefnyddio i wella seilwaith trafndiaeth gyhoeddus strategol allweddol ar draws y sir.
- ⦿ **Canolbwyt Beicio:** Rydym wedi parhau i ddatblygu ein nod o sefydlu Sir Gaerfyrddin fel Canolfan Beicio Cymru. Mae ein Byrddau Strategol yn parhau i gyfarfod ac yn bwrw ymlaen â chyfres o gamau gweithredu a nodir yn y Strategaeth Feicio. Rydym yn parhau i wneud cynnydd ar y seilwaith Beicio fel Llwybr Dyffryn Tywi a rhwydweithiau *Teithio Llesol*. Dyfarnwyd £313k cychwynnol gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu dyluniad ac ymarferoldeb ein dyheadau Teithio Llesol. Erys heriau i Awdurdodau gwledig fel Sir Gaerfyrddin elwa ar gyllid Teithio Llesol, sy'n cael ei dargedu gan Lywodraeth Cymru mewn ardaloedd trefol.

Mae **cynllun gwerth £1.8 miliwn** wedi gwella cyffordd Stryd y Gwynt a Tirydail yn Rhydaman. Mae'r gylchfan newydd a adeiladwyd yn lle'r hen system goleuadau traffig bedair ffordd wedi helpu'n sylweddol i leihau tagfeydd traffig.

Sicrhawyd yr arian gennym drwy Gronfa Trafnidiaeth Leol Llywodraeth Cymru i wella'r cynllun a rhoi hwb i gynlluniau adfywio tymor hir y dref.

Y ffordd rydym yn gweithio

Bwcabus

Mae gwasanaeth bysiau gwledig sydd wedi cael ei ddisgrifio fel gwasanaeth hanfodol i'w deithwyr yn dathlu ei ben-blwydd yn **10 oed**.

Mae **Bwcabus** yn gweithredu chwe diwrnod yr wythnos yn Nyffryn Teifi yng Ngogledd Sir Gaerfyrddin a Cheredigion, ac ar draws Sir Benfro, gan ganiatáu i ddefnyddwyr archebu siwrneiau ymlaen llaw neu ddefnyddio gwasanaethau sefydlog i gysylltu â'r TrawsCymru a gwasanaethau bysiau lleol eraill.

Hebdo, does gan nifer o'i ddefnyddwyr ddim mynediad i'r rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus ac yn ôl nhw, mae'r gwasanaeth yn eu helpu nhw i gadw eu swyddi, gweld eu meddygon teulu a chymdeithasu â'u ffrindiau.

Dywedodd teithwyr fel Janet Davies o Dalgarreg bod y gwasanaeth yn un hanfodol iddi a'i fod yn chwarae rhan bwysig yn sicrhau ei bod hi'n cael cadw ei hannibyniaeth. Mae hi'n defnyddio'r gwasanaeth yn wythnosol gan nad oes ganddi unrhyw ddull arall o deithio. *"Mae'r bws hwn yn wych - mae'r gwasanaeth mor ddibynadwy ac mae'r gyrwyr bob amser yn ddymunol,"* dywedodd.

Mae Anona Jones o Ffostrasol yn un sydd wedi bod yn defnyddio'r gwasanaeth ers amser maith iawn. Dywedodd ei bod hi dim ond yn gallu parhau i weithio yn Ysbyty Glangwili diolch i wasanaeth dibynadwy Bwcabus. Bellach mae Anona wedi ymddeol, ond mae'n parhau i ddefnyddio'r gwasanaeth ar gyfer cymdeithasu a dywedodd: *"Heb Bwcabus, byddwn i mewn picil a byddai'n rhaid i ni symud."*

Caiff y gwasanaeth sy'n ymateb i'r galw, a lansiwyd yn Sir Gaerfyrddin a Cheredigion ar 24 Awst 2009, ei arwain gennym ni ar ran partneriaeth draws-sirol. Bu'r cynllun yn gymaint o lwyddiant iddo gael ei ymestyn i Sir Benfro yn 2017 er mwyn bod o fantais bellach i gymunedau gwledig.

Ffyrdd Sir Gaerfyrddin

Rydym wedi buddsoddi **£2.65m** yn Sir Gaerfyrddin dros y flwyddyn. Mae llawer o welliannau a gwaith gosod wyneb newydd wedi'u cwblhau ar ôl buddsoddiad gan yr awdurdod a chyllid gan Lywodraeth Cymru.

Yr Aelod o'r Bwrdd Gweithredol dros yr Amgylchedd:
Y Cyngorydd Hazel Evans